

Сураи Мурсалот

77-ум сураи Қуръон буда, дар Макка нозил шуда, аз 50 оят иборат аст.

Сураи Мурсалот чун дигар сураҳои дар Макка нозил шуда ба устувор гардонидани ақидаи муъминон, баёни аҳволи охират, шарҳи қудрат ва ваҳдонияти Аллоҳтаъоло ва тавзеҳи амрҳои ғайбӣ нигаронида шудааст.

Аллоҳтаъоло фаришта Ҷабраил (а)-ро мусаллат гардонид то ин сура ва ё умуман Қуръонро аз назди Худ ба ҷаноби Пайғамбар (с) оят-оят бирасонад. Он фаришта ва амсоли ӯро "мурсалот" мегӯянд.

Дар ин сура ҳаққи рост будани Қиёмату азоби он, қудрати беҳадду беандозаи Ӯ таъоло ва соҳиби муъҷиза буданаш зикр гардида аст. Аллоҳтаъоло бо фариштагон, ки барои тадбири баъзе амрҳо вазифадору вобаста карда шудаанд савганд ёд кардааст, ки он чи ваъда шудааст аз қиёмату баъсу, охирату подошу ҷазо ҳама ҳақ аст ва воқеъ хоҳад шуд. Ҳамчунин дар зимни ояҳои ин сура шодиву нишоти ҷаннатӣ, ки барои аъмоли некашон подоши арзанда гирифтаанд ва аҳволи куффор бо он ғаму андӯҳ ва азобу уқубаташон мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

Бо ин муқаддимаи кӯтоҳ кӯшидем даричаи ин сураро ба рӯи шумо боз кунем.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону бениҳоят бораҳм аст.

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا

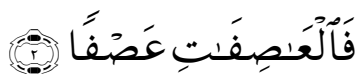
Ва-л-мурсалати ӯрфā. 1.

**1. Қасам ба бодҳо (ё фариштаҳо) - и ба ваҷҳи некӣ
фиристодашуда,**

Тавре дар муқаддима ишора шуд "мурсалот" фиристодашударо гӯянд. Муфасссирини киром ин ояро ба ду тарз маънидод кардаанд. Якум: Мурод аз мурсалот фариштагонро гуфтаанд. Аммо гурӯҳи дуюм шамоли бодро гуфтаанд. Ҳамчунин

калимаи "урфан"-ро низ ба ду маъно баён кардаанд яке онро маъруф (некӣ, хубӣ) ва гуруҳи дигар онро "ёли асп" маъно додаанд, ки паси ҳамдигар ҷафс, қарор гирифтаанд. Агар "мурсалот"-ро ба маънои фариштаҳо бигирем оятҳои мазкур чунин мазмун хоҳад дод: Қасам ба фариштагоне, ки барои корҳо аз тарафи Ё таъоло ба ваҷҳи некӣ фиристода шудаанд. Агар "урфан"-ро ба маънои "ёли асп" гӯем, пас маъно чунин мешавад, ки қасам ба фариштагоне, ки мисли ёли асп ба ҳамдигар барои иҷрои амри Парвардигор ҷафсу паси ҳам қарор гирифта аз амри Ё саркашӣ намеkunанд.

Агар "мурсалот" ба маънои боду шамолҳои нек, хуб пазируфта шавад маъно чунин шавад, ки қасам ба бодҳое, ки яке тобеъи дигар ба ваҷҳи некӣ мевазанд.

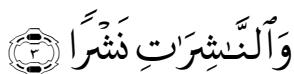
Фа-л-ъāсифāти ъасфā. 2.

2. нас, қасам ба бодҳои (бо шиддат) тундвazанда -

Аллоҳтаъоло ба бодҳои тундвazанда, ки қавми Одро аз беҳубун nobуд сохт ва он чунон вазид, ки ҳар чизи дар роҳаш вохурандаро кандаву валангору хароб сохт, савганд ёд кардааст.

Агар ин оя ба ояи якум алоқаи мантиқие дошта бошад, чунин бармеояд, ки Аллоҳтаъоло ба фариштагоне, ки ваҳйи илоҳиро ҳамчу башорат, раҳмат, хотирҷамъӣ ва ё ба бодҳои нарме, ки ба аҳли Замин борон, серҳосилӣ ва дигар манфиатҳо меоранд ва инчунин ба бодҳои харобкунанда қасам ёд намудааст.

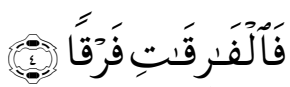
Ба ҳар тақдир ҳар ду ҳолат ҳам тобеъи иродаи Парвардигоранд. Қасамхурии Аллоҳтаъоло идома дорад.

Ва-н-нāширōти нашрō.3.

3. ва қасам ба бодҳои абрро нашркунанда,

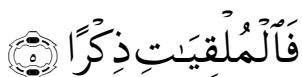
Аллоҳтаъоло ба бодҳо ба ё малоике, ки муаккали бодҳо ҳастанд ва бо амри Аллоҳтаъоло онҳоро аз як ҷо ба ҷойи дигар барои наشري раҳмати Худо, ки он борон аст меоранд қасам ёд кардааст. Албатта, бо иродаи Худо бодҳо дар таҳти тасарруфи малоик қарор доранд.

Фа-л-фāриқоти фарқо. 4.

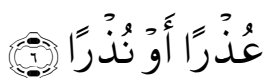
4. пас, қасам ба бодҳои аз ҳам абрро парокандакунанда,
Дар баъзе тафсириҳо "фориқот"-ро малоика гуфтаанд: Яъне малоике, ки ҳаққу ботил ва ҳалолу ҳаромро фасл мекунад.

Дар баъзеи дигар "фориқот"-ро бодҳо гуфтаанд, бодҳое ки абрҳоро пора-пораву ҷудо мекунад. Худованд ба инҳо қасам хурдааст. Худо донотар аст.

Фа-л мулқийāti зикрo. 5.

5. пас, қасам ба фариштагоне ки нозилкунандаи ваҳй

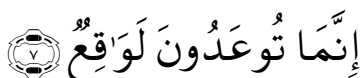

Ўзран ав нузрo. 6.

6. барои (дафъи) узр (аз кофирон) ё барои тарсонидан (бар муъминон),

Аллоҳтаъоло ба фариштагоне, ки ваҳйи илоҳиро барои бардоштани узри бандаҳо ё барои тарсонидани онҳо ба расули Худо (с) мерасонанд савганд ёд кардааст.

Мақсад аз ваҳйи илоҳӣ аз як тараф барои бим додани бандаҳо аз азоби охират бошад, аз сӯйи дигар аз амру наҳй бохабару огоҳ кардан ва ба ин васила дафъ кардани узри онҳост. Яъне рӯзи ҳисобу китоб пеши Худо бандаҳо узр оварда наметавонанд, ки мо аз ин беҳабар будему намедонистем... Ояти баъдӣ ҷавоби ин қасамҳо аст.

Иннамā туъадӯна ла вāқиъ. 7.

7. ки он чӣ шуморо ваъда дода мешавад, албатта, воқеъ шуданист.

Маълум гардид, ки ояти 7-ӯм ба он 5 – оёте, ки бо қасам ибтидо шуда буд ҷавоб будааст.

Аз як тараф савганди Ў таъоло бо ин 5 - ашё таъзими онҳо бошад, аз тарафи дигар корҳое, ки дар рӯзи қиёмат ваъда

шудаанд, ки баъзе аз онҳо ҳисоб, ҷазо, мукофот ва дигару-дигар аст, бешак воқеъ шуданист. Ва мефаҳмонад, ки он чи ваъда шудааст чуноне ки бархе аз аломатҳои он рӯз дар зимни ояҳои зерин зикр мешаванд бисёр азиму бузург ва албатта, воқеъ шуданист.

فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾

Фа иза-н-нучуму тумисат. 8.

8. Пас, ҳар вақто, ки нури ситорагон бурда шавад -

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ﴿٩﴾

Ва иза-с-самъу фуриҷат. 9.

9. ва ҳар вақто Осмонро шикофта шавад -

وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ﴿١٠﴾

Ва иза-л-ҷибалу нусифат. 10.

10. ва ҳар вақто, ки кӯҳҳоро парвоз дода шавад -

Он вақт рӯзи қиёмат аст, ки нуру ҷилои ахтарон бардошта мешавад, Осмон бо ин бузургияш суроҳу шикофта мегардад ва кӯҳҳо ба гарду чанг табдил ёфта, дар ҳаво парвоз мекунанд.

وَإِذَا الرُّسُلُ أُقِتَتْ ﴿١١﴾

Ва иза-р-русулу уқитат. 11.

11. ва ҳар вақто, ки барои пайғамбарҳо вақт муъайян карда шавад,

Яке аз аҳволи рӯзи қиёмат он аст, ки дар он рӯз барои шоҳиди додани ҳар як пайғамбар бар умматҳои худ вақт ҷудо карда мешавад. Яъне онҳоро аз ҳамдигар ҷудо, уммат-уммат карда аз назди пайғамбарон мегузaronанду онҳо умматҳои худро шинохта бар онҳо шоҳидӣ медиҳанд.

لَا إِلَهَ إِلَّا يَوْمَ أُجِّلَتْ ﴿١٢﴾

Ли аййи явмин учҷилат. 12.

12. пас, гӯянд: «Барои кадом рӯз (ин чизҳо) мавқуф гузошта шуд?».

Ациб аст, шаҳодат додани пайғамбарон барои умматҳо то ба кай таъхир гузошта шудааст? Ба ин савол ояти зер ҷавоб медиҳад.

لَيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾

Ли явми-л-фасл. 13.

13. (Он гоҳ гуфта шавад): «Барои рӯзи фасл (чудоқунанда)!».

Яъне шаҳодати расулон барои умматҳояшон ба рӯзе, ки байни ҳаққу ботил, байни ҳалоиқ ва байни анбиёву умматҳояшон фасл гузошта мешавад ба ҳамон рӯз ба таъхир гузошта шуда аст.

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾

Ва мӓ адрока мӓ явму-л-фасл. 14.

14. Ва чӣ дононд туро, ки «рӯзи фасл» чист?

Ин суол барои таъзиму тақрими он рӯз аст. Яъне эй Муҳаммад (с) ё эй инсон, туро чӣ дононд, ки рӯзи фасл чисту чӣ гуна аст?

Явмул фасл он рӯзест, ки ҳаққу ботил ҷудо карда мешавад, кофар аз муъмин фасл мешавад, ҳаққи касе бар каси дигаре намоннад, мазлум аз золим ҳаққи худро меситонад, гуноҳи касе бар каси дигар бор карда намешавад, савоби касе ба каси дигар дода намешавад ва ҳар инсон мувофиқи амалҳои худ ҷазо, ё мукофот мегирад.

Тавре хонандагони гиромӣ дарёфтед дар Қуръон азоби рӯзи қиёмату аҳволи охират ба тақрор баёни худро ёфтааст. Дар ин ҷо Аллоҳтаъоло савол ба миён гузоштааст, ки туро аз он рӯзи фасл, ки боҳабар кард? Яъне мо туро боҳабар сохтем, ки бешак чунин рӯз вуҷуд дорад. Чунин саволхое, ки аз Аллоҳтаъоло ба вуҷуд меоянд ин худ як ваҳму саҳтии он рӯзро ба мо маълум менамоянд. Ояти зер барои инкоркунандагони рӯзи қиёмат ваъид (ваъдаи азоб) аст.

وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾

Вайлу-й явмаизи-л лил муказзибӣн. 15.

15. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!

Вой яъне, азоби саҳттарин ва пурдаҳшат дар он рӯз бар касоне аст, ки омадани қиёматро дурӯғ шуморида ва ба он рӯз бовар накардаанд. "Вайл" номи водист дар ҷаҳаннам, ин ҷо ба

маънои "Вой" омадааст. Ояи 15-ӯми ин сура 10 маротиба барои тақвияту афзудани тарғибу тарҳиб ба такрор зикр мешавад, ки ин услуб мақсаду матлаб ва фасоҳату балоғати баланду олиро ифода мекунад. Аллоҳ донотар аст.

أَلَمْ يَهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾

Алам нуҳлики-л-аввалӣн. 16.

16. Оё пешиниёро ҳалок накардем?!

Оё онҳоро, ки пеш аз шумо буданд мисли қавми Нӯҳ (а) ва Од ва Самуд, ки ба расулони мо бовар накарда куфр варзиданд, ҳалок накардем? Оре онҳоро ҳалок сохтем вале чаро шумо аз ин панд набардоштед?

ثُمَّ تَتَّبِعُهُمُ الْآخِرِينَ ﴿١٧﴾

Сумма нутбиъухуму-л аҳирӣн. 17.

17. Баъд аз он баъдомадагонро тобеъи (пайғири) онҳо намесозем?

Баъд аз онҳо ҳар гурӯҳе омаданду мисли онҳо шуданд, яъне каломи мо ва расулони Моро мисли қавми Лут (а), Шуъайб ва қавми Мӯсо (а) қиёматро такзиб намудаанд тобеъ ба онҳо сохта ҳамаро якҷоя ҳалок сохтем. Оё ин барои шумо панд нест? Он Худованде, ки ҳангоми саҳар кард қавми Лут (а)-ро зеру забар. Барои шумо панд нест ҳоло бошад...

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾

Казāлика нафъалу би-л-мучримӣн. 18.

18. Ба гунаҳгорон ҳамчунин мекунем.

Ваъдаи Худованд аст, ки ба ҳама гунаҳгорон чунин муъомила хоҳад шуд, аз он ҷумла ба такзибкунандагони расули Мо, ки ӯ (с) саййидул - мурсалин аст!

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

Вайлу-й явмаиъи-л лил муказзӣбин. 19.

19. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон.

أَلَمْ خَلَقْكُمْ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾

Алам нахлуқум-м мим маъи-м-маҳи́н. 20.**20. Оё шуморо аз оби беқадр халқ накардем?**

Вой бар ҳоли дурӯғпиндоштагон, ки чи азоби сахтеро рӯ ба рӯ хоҳанд омад. Чаро дар бораи асли худ фикр намекунанд?

Оё инсонро аз оби нутфа, як оби ғализе, ки агар ба либосе чакад шустан лозим меояд, халқ накардем? Чаро асли худро нодида гирифта боз бар Расули Мо (с) ва каломи Мо (оятҳои Қуръон) дурӯғ мебандед?

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿٢٠﴾

Фа цаъалнаҳу фи қарори-м макин. 21.**21. Пас, гардонидем он обро дар қарори забткардашуда (рахми модар),**

Пас, оё он обро дар макони махсусе наниҳодем, ки он макон он оби ҳақирро сару бар намуду забт карду, нигоҳ дошт?...

إِلَىٰ قَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢١﴾

Илā қадари-м маълум. 22.**22. то андозаи муайян.**

Яъне то як муддати муайян, ки Аллоҳ меҳост бо иродаи Худ раҳми модар он обро ҳифз намуду нигоҳ дошт. Вагарна чӣ қадар обҳо бекор рехта рафтанд. Он вақти муайян лаҳзаи вилодат аст! Сари ин масъала бояд андеша намуд.

فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَدِيرُونَ ﴿٢٢﴾

Фа қадарнā фа ниъма-л-қодирӯн. 23.**23. Пас, андоза кардем, пас, некӯ андозакунандагонем.**

Пас аз ин Худованд фармуд, ки Мо бисёр некӯ андоза кунандаем, ки аз чунин як оби ғализ инсонро ба шаклу сурати ниҳоят аъло ва аз тамоми дигар махлуқот боло ва ба андозаи воло халқ кардем ва онро ақлу хирад додем. Агар акси ояти 20-ум то 23-ум мешуд ҳоло ӯ ки буд?

وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٣﴾

Вайлу-й яемаизи-л лил муказзибин. 24.**24. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон (-и рӯзи қиёмат!).**

Вой бар он гумроҳшудагонро, ки ин қудрати Моро нодида мегиранд ва баъсу нушуру охиратро инкор мекунад.

Аллоҳтаъоло дар оятҳои баъдӣ аз Замин ёдовар мешавад, ки он барои инсонҳо беҳтарин неъмат аст. Яъне ҳангоме инсонҳо зиндаанд, онҳоро болои худ мебардорад ва чун мефавтанд ба оғӯши худ мегирад. Ин низ аз қудрату тавоноӣ ва санъату эҷоди Аллоҳтаъоло далолат мекунад.

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا

Алам наҷъали-л-аржа кифатā. 25.

25. Оё Мо Заминро ҷамъкунанда нагардонидем, -

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا

Аҳйāа-в ва амвāтā. 26.

26. барои зиндаҳо ва мурдаҳо?!

Дар ин оятҳо Аллоҳтаъоло фармудааст, ки оё ҳамин Замин махлуқи Мо нест? Магар онро Мо халқ накардаем? Оё Мо онро вазифадор накардаем, ки чун зинда ҳастед шуморо болои худ бардорад ва чун фавтед дар батни худ гирад? Агар Мо онро амр намекардем ва дар хизмати шумо қарор намедодем, аҳволи шумо чӣ мешуд?

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شِمَخَتْ وَأَسْقَيْنَكُم مَّاءً فُرَاتًا

Ва ҷаъалнā фūхā равāсия шāмихоти-в ва асқайнāкум-м мāаи фурōтā. 27.

27. Ва офаридем дар Замин кӯҳҳои баланд ва шуморо оби ширин нӯшонидем!

Агар маънои ояти мазкур ба оятии 25-ум алоқаманд бошад маънои он чунин мешавад: Оё болои Замин кӯҳҳоро наофаридем ва барои нӯшонидани шумо чашмасоронро эҳё накардем, аз абрҳо боронҳо нафистодем то чашмаҳо ва наҳрҳо хушк нагарданд ва шумо аз ин неъмат бебаҳо бебаҳра намонед, зироату чорпоёни шумо ҳалок нагарданд? Агар Мо кӯҳҳоро меҳҳои Замин намегардонидем, касе ба ҷуз Аллоҳтаъоло қодир буд, ки Заминро ором гардонад? Албатта, не!

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾

Вайлу-й явмаизи-л лил муказзибун. 28.

28. Вой дар он рӯз бар дурӯғпиндорандагон!

Вой бар ҳоли эшону вой бар ҳоли онҳо, ки чӣ хатои афвнопазире кардаанд! Бо чунин қудрату тавоноиямон боз бар Мо дурӯғ мебанданд.

أَنْطَلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنْتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ ﴿٢٩﴾

Инталиқӯ илā mā кунтум биҳи туказзибун. 29.

29. Биравед ба сӯи он чизе, ки шумо онро дурӯғ мешуморидед!

Дар рӯзи охират ба онҳо, ки Дӯзахро дурӯғ меҳисобанд, амр мешавад, биравед ба сӯи Ҷаҳаннам, ки онро дар дунё инкор мекардед! Оё инкори шумо дуруст аст? Боз ба онҳо амр мешавад, ки...

أَنْطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾

Инталиқӯ илā ẓиллиң зӣ ʃалāʃи шуъаб. 30.

30. Биравед ба сӯи сояи он (дуди) се шоха,

Ба амри Аллоҳтаъоло Дӯзах таспонида мешавад ва аз шиддати тасп дуди он ба се шуъба ҷудо шуда, боло меравад. Боз ба ин ашхоси мункири Ҷаҳаннам нидо мешавад, ки биравед ва аз дуди ғализи Ҷаҳаннам барои худ соя бичӯед!

لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ الْهَبِ ﴿٣١﴾

Лā ẓалили-в ва лā юғни мина-л-лаҳаб. 31.

31. (он) сояе, ки на сардӣ диҳад ва на аз гармии отаи (инсонро) кифоя кунад.

Хонандаи ҳушманд, магар дуд соя дорад? Дуд на соя дорад, ки аз гармӣ инсонро соя кунад ва на аз оташ онҳоро паноҳ созад.

Чун мушрикони дар дунё муъминонро мавриди истеҳзо ва дилхушии худ қарор медоданд дар охират бошад, нидои "аз дуд соя бичӯед" барои масхара кардани онҳо садо медиҳад.

إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾

Иннаҳа тармӣ би шарарин ка-л-қаср. 32.

32. Ба дурустӣ ки он оташи шарораҳояширо мисли кӯшк меафканад.

Сифати оташи Ҷаҳаннамро ояти мазкур баён карда фармудааст, ки ҳавлу бузургии он чунон аст, ки шарораҳои аз он парида дар ҳаҷм мисли қасранд. Шарораи оташи Дӯзах ба мисли кӯшку қаср бошад, аз ин қиёс кун, ки худӣ оташи он чӣ қадар аст? Худо донотар аст! Сифати оташи Ҷаҳаннам дар оятҳои зер идома дорад:

كَأَنَّهُ جُمِلَتِ صُفُرٌ

Ка аннаҳу ҷималатун суфр. 33.

33. Гӯё он (шарораҳо дар ҳаҷм монанди) уштурони зард бошанд.

Аллоҳтаъоло он шарораҳоро аз рӯи баланди ба қаср ва аз руи бисёрии суръату ҳаракат ва ранг ба уштурҳои зарду сиеҳ ташбеҳ додааст. Яъне агар инсон таҳти ҳуҷуми он шарарҳо қарор гирад аз кадоми яки онҳо наҷот меёбад?

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

Вайлу-й явмаизи-л лил муказзибӣн. 34.

34. Дар он рӯз вой бар дурӯғпиндоштагон!

Вой бар ҳоли ин ашхоси Ҷаҳаннамро дурӯғгӯфта, ки ҳоло мавриди чунин хорӣ ва туъмаи чунин оташи бузург мешаванд!

هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ

Ҳаза явму ла янтиқун. 35.

35. Ин рӯз рӯзест, ки сухан намегӯянд.

Аллоҳтаъоло дар ин оят хабар додааст, ки дар он рӯз ин тоифаи маҳкумшуда аз тарсу даҳшат сухан гуфта наметавонанд. Аз тарафи дигар онҳо муттаҳам ба онанд, ки агар онҳоро аз чунин рӯз хабар дода мешуд, онҳо бовар надоштанд. Акнун барои онҳо...

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ

Ва ла юъзану лаҳум фаяътазирун. 36.

36. Ва ба онҳо иҷозат дода намешавад, то узр хоҳанд.

Иршоди ояти мазкур ин аст, ки дигар ба онҳо имкон дода намешавад, ки узру ҳуҷҷат пеш биёранду тавбаву тазарруъ кунанд, зеро онҳо дигар узру ҳуҷҷат надоранд, агар тавба кунанд тавбаи онҳо қобили қабул нест, зеро дари тавба баста шудааст. Ҳоло бошад дари ҷазо ё мукофоти амал во шудааст!

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾

Вайлу-й явмаиъи-л лил мукаъзибин. 37.

37. Вой дар он рӯз бар дурӯғпиндоштагон (-и рӯзи қиёмат!).

Вой бар ҳоли ин дурӯғпиндоштагон, ки дар он рӯз кару гунг мегарданд, аз муттаҳамии худ узре пеш оварда наметавонанд ва оҳу ҳасрату пушаймонӣ мекунад вале ба онҳо суде намебахшад.

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾

Ҳазā яему-л-фасли ҷамаънāкум ва-л аввалӣн. 38.

38. Ин рӯз рӯзи фасл кардан аст, ки шуморо ва пешиниёнро ҷамъ кардем.

Аллоҳтаъоло дар он рӯз меғуяд, ки ин рӯз рӯзест, ки тамоми халоиқ аз ибтидо то интиҳо ҳама ҷамъ оварда шавад, то аз ҳамдигар ба гурӯҳи неқбахтону бадбахтон, кофиру муъминин ҷудо карда шавад. Дар он рӯз миёни халқ ҳукму қазоват Худованди мутаъол ҳудаш мекунад на каси дигар.

فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِدُونِ ﴿٣٩﴾

Фа ин кāна лакум кайдун фа кидун. 39.

39. Пас, агар шуморо ҳилае бошад, пас, бар зидди Ман кор фармод!

Чун Аллоҳтаъоло ба мукаъзибин (дурӯғ шуморандагон) меғуяд, ки оё медонед ин рӯзест, ки Мо шуморо ва пеш аз шумо будагонро то байни шумо ҳукм кунам ҷамъ овардем? Боз ба онҳо мефармояд, ки агар алайҳи Ман ҳилаву найранге доред истифода баред, то ҳосиле бардоред! Ва аз азобе, ки шуморо интизор аст, наҷот ёбед! Лекин ҳайҳот!

Ин муроҷиъати Аллоҳтаъоло ба онҳо ба хотири нишон додани очизии онҳост. Дар асл ин фуҷҷор (гунаҳкорон) аз гапу ҳарф мондаанд, чораи халосӣ аз кучо чӯянд?

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾

Вайлу-й явмаизи-л лил муказзибӣн. 40.

40. Вой дар он рӯз бар дурӯғпндорандагон (-и рӯзи қиёмат!).

Вой бар ҳоли онҳо, ки дар он рӯзи тақсимоҷи чунон оҷизу мазлуманд, ки аз дасташон ҳеҷ чиз намеояд. Он ҳилаву найрангу забондарозие, ки дар дунё доштанд дар онҳо боқӣ намондааст. Хоҳ нохоҳ ба азобе, ки онро дурӯғ меҳисобиданд гирифта мешаванд. Бар ҳилофи тоифае, ки дар ояти зер сифати онҳо баён мешавад.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونِ ﴿٤١﴾

Инна-л муттақӣна фи ẓилāли-в ва ӯйуън. 41.

41. Ҳамон, муттақӣён дар сояҳо ва дар Ҷаннати чашмадор бошанд -

Дар он рӯз, ки қуффор (қофирон) аз оташи Дӯзах дар ҳаросанд аз гармои саҳти он сояе намеёбанд, ки худро паноҳ созанд, аз ташнагӣ мадор надоранд ва аз тарс қару гунг гардидаанд. Ба ҳилофи ин тоифа муъминони бо тақво, ки дар дунё амру наҳӣи Парвардигори худро риоя кардаанд ва амалҳои солеҳи зиёд намудаанд аз сояҳои дарахтон ва чашмаҳои ҷорӣи Ҷаннат бархурдоранд. Хотире осудаву табиӣ болидадоранд. Илова бар ин...

وَفَوَاحٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾

Ва фавāқиҳа мимма яштаҳуън. 42.

42. ва аз меваҳо, ҳар он чӣ иштиҳо доранд, (истеъмол намоянд).

Ҳамчунин муъминон аз меваҳои гуногуну рангорангу хуштамӯ болаззати Ҷаннат бо иштиҳо баҳравар ҳастанд. Илова бар ин ба онҳо гуфта мешавад:

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

Кулу¹ ва шрабу² ҳанй³а бим⁴а кунтум таъмалун⁵. 43.

43. (Гӯянд): «Ба сабаби он чӣ амал мекардед, гуворо бихӯред ва бинӯшед.

Аллоҳтаъоло дар он рӯз ба муъминони некбахт мегӯяд, ки ин ҳама анвоъи неъматҳои Ҷаннат барои шумост, ки дар дунё амалҳои солеҳ карда ва рафтори мувофиқ намудед.

Ба тариқи иззатдорӣ Аллоҳтаъоло ба бандагони муттақияш мегӯяд, ки бихӯред аз меваҳои Ҷаннат ва бинӯшед аз чашмаҳои гувори он, ки барои шумо чун мукофоти амал дода шудааст.

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾

Инн⁶а каз⁷алика наҷзи-л-муҳсинин⁸. 44.

44. Ҳамоно, Мо некӯкоронро ҳамчунин мукофот медиҳем».

Аллоҳтаъоло мегӯяд, ки мо бандаеро, ки амали нек бо нияти холис, орь аз ғаразу кибру риё ва шӯҳрат мекунад ва аз Худои худ дар ҳозире нозир метарсад чунин мукофоти азим хоҳем дод.

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾

Вайлу-й явмаизи-л лил муказзибин⁹. 45.

45. Вой дар он рӯз бар дурӯғпиндорандагон (-и рӯзи қиёмат!).

Вой бар ҳоли гунаҳкорон, ки аз чунин неъмат ва фароғату роҳат бенасиб монданд. Чун ин ваъдаро дурӯғ пиндоштанд ҷазо ва сазои сари онҳо ҳамин аст! Зеро ба онҳо гуфта шуда буд, ки...

كُلُوا وَتَمَتُّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مَجْرُمُونَ ﴿٤٦﴾

Кулу¹⁰ ва таматтаъу¹¹ қалилан иннакум-м мучримун¹². 46.

46. (Ба мункиронӣ қиёмат гуфта шудааст,) Хӯред ва (аз дунё) андаке бархурдор шавед, ҳамоно, шумо гунаҳгоред!

Ояти мазкур таҳдид ва ваъиди Аллоҳтаъоло ба сӯйи гунаҳкорон буда ба онҳо гуфтааст, ки аз лаззатҳои дунёи фонӣ бархурдор шавед! Ин маишату фароғат шуморо андак аст.

Албатта, шумо ба сӯйи Мо боз мегардед! Чун гунаҳгор ҳастед мустаҳиққи азобу уқубати шадид қарор мегиред.

Яъне тоифаеро, Худованд гунаҳгор шуморидааст онҳо ба қиёмату охират бовар надоранд, дар дунё бисёр фориғболанд маънои зиндагиро фақат дар пур кардани ишкам, қонеъ сохтани нафси шаҳвонӣ ва ба бар кардани либосҳои фоҳира мебинанд. Онҳо боре андеша намекунанд, ки рӯзе умри мо ба охир мерасад, ҳамаи ин молу амволу ва ғайра аз сарамон мемонаду аз моли дунё як кафан ба худ мебарем, (инро ҳам агар Худо рӯзӣ бинад) чун тӯшае омода накардаем аҳволамон чӣ мешавад?

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

Вайлу-й ямваизи-л лил мукаъзибӣн. 47.

47. Вой дар он рӯз бар дурӯғпиндорандагон (-и рӯзи қиёмат!).

Вой бар ҳоли мардуми гумроҳ, ки охиратро дурӯғ пиндошта, лаззати дунёи фониро авло дониста, худро ҳалок сохтанд! Сифати ононеро, ки ба дунё машғул гаштаву охиратро фаромӯш карданд ояи зер баён месозад!!!

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ

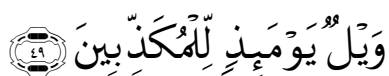
Ва иза қила лаҳумуркаъу лā яркаъун. 48.

48. Ва ҳар вақто ба онҳо гуфта шавад: «Намоз гузоред!», намоз намегузоранд.

Аллоҳтаъоло дар ин оят фармудааст, ки он тоифаи ҳолашон табоҳшударо ҳар гоҳе гуфта шавад, ки намоз гузоред, зикри Худоро кунед, аз азоби охират ба Худо паноҳ ҷӯед! Онҳо на намоз мегузоранд ва на Худоро ба ёд меоранду на парвои охират доранд онҳо аз кибру ғурури худ боз намомонанд, балки бо ин рафторашон фаҳр ҳам мекунанд.

Ҳарчанд ин оят қариб 14 қарн пеш нозил шудааст, гӯё аз замони мо хабар додааст. Масалан, рафту инсонеро, ки даъвои имондорӣ дорад аз рӯйи дилсӯзӣ бигӯӣ, ки чӣ мешуд намозҳои худро меҳондӣ, зеро дар Қуръон барои бенамозон ваъид саҳт омадааст. Дар зери маломат мемонӣ ва гапҳои пасту баланде аз ӯ мешунавӣ!

Метарсам, ки чунин афрод таҳти ин ояи ваъид қарор гирифтаанд.

Вайлу-й явмаизи-л лил муказзибун. 49.

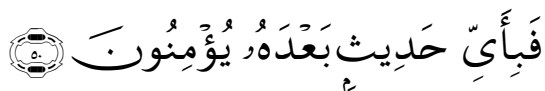
49. Вой дар он рӯз бар ҳоли касоне, ки рӯзи қиёматро дурӯғ ҳисобиданд!

Онон ки бо кирдору рафтори худ он рӯзи даҳшатборро дурӯғ ҳисобиданд он рӯзро хоҳ нохоҳ бо ду чашми сари худ мебинанд. Локин вой бар ҳоли онҳо дар он рӯз. Дар мазмуни ояи 48-ум амр ба намозгузорӣ шудааст. Ин далолат бар он дорад, ки намоз умдатарини ибодатҳои Аллоҳтаъолост, намоз сутуни дин аст. Модоме ки инсон намоз намехонад ин маънои онро дорад, ки ба қиёмат бовар надорад! Оё мумкин аст, ки намоз нахонаду гӯяд, ки ман аз Худо метарсам ва бо қиёмат бовар дорам ва дигару - дигар? Ҳол он ки носихе гуфта:

**Рӯзи маҳшар, ки ҷонгӯдоз бувад,
Аввали пурсиш аз намоз бувад!**

Тавре, хонандаи азиз пайи бурдӣ намоз сари тамоми ибодатҳост. Агар сар набошад тан ҳам зинда нест. Бинобарин дар охираи аввал аз он пурсида хоҳӣ шуд.

Валлоҳу аълам.

Фа би аййи ҳадиџиъ баъдаху юьминун. 50.

50. Пас, баъди Қуръон ба кадом сухан имон хоҳанд овард?

Оре аз Қуръон ва баъди он аз ҳадис дида ҳеҷ сухане болотар нест. Чун мушрикони ба Қуръон эътиқод накарданд, сухани Расул (с)-ро бовар надошта имон наоварданд, дигар ба кадом сухан онҳо имон меоранду бовар мекунанду намоз меҳонанд? Онҳо дар ҷаҳолат фуру рафтаанд ва он ҷаҳолат гӯши онҳоро кару дилашонро чунон санг гардонидаст, ки дигар ҳарфи ҳақро намешунаванд ва дилашон аз шундани сухани ҳақ об намехӯрад...

Поёни сураи “Мурсалот” ва лиллоҳил ҳамд.